

DEN NORSKE KIRKE
Gjøvik kirkelige fellestråd

dep 79

Kultur- og kirke dep.	
K	
Saksnr. <i>200800738</i>	Dato <i>28.8.08</i>
Kode <i>11-501</i>	Beh

Kultur og kirke departementet
Kirkeavdelingen.

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler	Arkivkode:	Dato:
	07/00181-6	Dag Landmark	008	27.08.2008

Høringsvar "Styrket demokrati i Dnk".

Vedlagt følger høringsvar i forbindelse med innstillingen om "Styrket demokrati i Den norske kirke", slik det foreligger etter vedtak i Gjøvik kirkelige fellestråd i møte 19. august 2008.

Lykke til i det videre arbeid!

Med vennlig hilsen
Gjøvik kirkelige fellestråd
Dag Landmark
Dag Landmark
Kirkeverge i Gjøvik

DEN NORSKE KIRKE

Gjøvik kirkelige fellestråd

Styrket demokrati i Den norske kirke, høringsssvar fra Gjøvik kirkelige fellestråd.

Gjøvik kirkelige fellestråd er glad for at det nå er gjennomført en samlet tenkning rundt temaet, og opplever at det er fremkommet mange gode forslag til endringer, som kan være med på å styrke demokratiet i folkekirken. Fellestrådet er enig i at det er et behov for en slik styrkning og deltagelse fra større deler av kirkens medlemsmasse. På den annen side er det igjen viktig å understreke, slik også arbeidsgruppen uttaler, at "Den norske kirke har en helhetlig styringsstruktur som både i historisk og aktuelt perspektiv framtrer som forholdsvis demokratisk". I tillegg vil vi også hevde at ulike syn og interesser også gjennom dagens ordninger har blitt relativt godt ivaretatt. Slik sett gjelder det å finne en god balansegang mellom økt demokratisk deltagelse, og samtidig sørge for at kirkens særlige behov som et trossamfunn blir ivaretatt på en adekvat måte.

Fellestrådet opplever at svært mange sider ved saken er blitt belyst, oversiktlig og systematisk.

Et tema opplever vi imidlertid burde vært kommentert nærmere, nemlig sammenhengen mellom "interesse for kirkens styring" og "den reelle makt og myndighet som er tillagt de ulike råd". Arbeidsgruppen er innoen denne problemstilling når de foreslår å endre styringsorganenes navn fra "råd" til "Styret". Mange vil nok oppleve fortsatt at den reelle innflytelse en har som medlem av et styringsorgan, blir begrenset av embetsverk, administrasjoner og lovverk. Enkelte opplever arbeidet i menighetsråd som "mye arbeid med liten myndighet", Bispedømmerådsmedlemmer opplever det frustrerende og noe ulogisk at de overlater personal – og strategisk utførelse til proster de ikke selv har utnevning av, for å nevne to eksempler. Vi mener at det samtidig med at en ser på nye valgordninger og lignende, er viktig å overføre mest mulig makt til de valgte som skal styre.

En styrking av de enkelte råds ansvar og myndighet, vil også styrke interessen for valg og valgdeltagelse.

I det følgende tillater vi oss å komme med noen kommentarer og synspunkter.

Menighetsrådsvalg: (kap 5.1 og 6.1)

- Enig i at det ikke trengs endringer i valgordning.
- Veldig enig i at valg knyttes opp til annen off. valgdag
  - o Vi tilhører et bispedømme der dette ble utprøvd i stor utstrekning, og våre menighetsråd deltok. Vi oppnådde en betydelig økning i valgdeltagelsen
  - o Vi savner en betenkning om sammenkoblingen til kommunevalget. Lokale valg kan, ikke minst i små sokn, konkurrere om de samme mennesker. Det skjer ikke ved stortingsvalg. Kirkelige valg bør derfor etter vår mening være sammen med Stortingsvalg og ikke kommunevalg i fremtiden.
- Enig i at det holdes samme åpningstid som annet off. valg.
- Det er viktig at det blir presisert at det gis adgang til valg i tilstøtende lokaler eller i umiddelbar nærhet. Det må gis noen klare signaler, da valgstyrene opptrådte svært forskjellig i forsøkene! Større presisjon er ønskelig / nødvendig.

- Forhåndsavstemming i en eller to gudstjenester er meget ønskelig.

Kirkemøte og bispedømmeråd: (5.2)

- Vi er enige med utvalget i at det må være fornuftig å snu på fokuset, og velge medlemmer av kirkemøte, og så la de som blir valgt utgjøre bispedømmeråd i de enkelte bispedømmer. Dette gir mer gjensidig forpliktelse og en bedre sammenheng.
- Enig i å utvide antall kirkemøtemedlemmer, herunder også foreta en viss differensiering mellom bispedømmene. (8 leke fra Hamar synes rimelig).
- Om forholdet til "lek kirkelig representanter": Antall representanter for lek kirkelige ansatte bør fjernes. Slik reglene nå fremstår, vil for eksempel en kirketjener eller diakon ikke bli valgbar blant de leke. Det kan lett oppfattes som yrkesforbud. Det er ingen tilsvarende regulering av antall representanter fra bestemte yrkesgrupper i kommunestyre, storting eller lignende.
  - o Går en tilbake til utgangspunktet for fordelingen skulle den reflektere fordeling mellom embete og råd. Vi mener fortsatt det er en relevant tenkemåte, med teologisk bakgrunn og refleksjon. Slik bør det fortsatt være. Men representasjon fra lek kirkelig ansatte forkludrer denne rettlinjede tenkning. Den reflekterer "representasjonstankegang". Det er noe annet. Lek kirkelig ansatte bør bli betraktet som leke på linje med alle andre leke.
- I forlengelsen av dette vil vi mene det er rett å vurdere annen ansettelsespraksis i bispedømmeråd, der en gjør plass for et administrasjonsutvalg (slik man har det i Fellestrådsstrukturen).
- Om preferansevalg: (5.2.2)
  - o Vi er enige i at dagens nominasjonsordning til så vel bispedømmeråd som til kirkeråd gir nominasjonskomiteene alt for mye makt. Kirkerådet har de siste valg blitt valgt av nominasjonskomiteen! Det er sterkt kritikkverdig.
  - o De nye lister til kirkemøtevalget må således utformes alfabetisk. En alfabetisk oppsatt liste minsker nominasjonskomiteens innflytelse, og det er bra.
  - o Det bør gis anledning til å komme med forslag på alternative kandidater.
  - o Vi opplever imidlertid at utvalget går vel langt i å sikre "ethvert mindretall". Det er ikke udemokratisk at de som faktisk avgir stemmer danner grunnlag for avgjørelser! Vi stiller oss tvilene til bruk av preferansevalg ved optelling. Dette er teknisk vanskelig både å gjennomføre og forstå. Videre stiller vi oss uforstående til å gjøre det så komplisert. Blir listene alfabetisk ordnet, og de som skal stemme krysser ut for de navn de ønskes valgt (et maksimalt antall oppgis på listen), og at alle lister der det er krysset av for minst en kandidat teller med i valget, er demokratiet etter vår mening, meget vel ivaretatt.
  - o Vi vil imidlertid be om at en slik alfabetisk liste prøves, og at det må bli anledning til å evaluere etter en tid.
- Økt bruk av direkte valg: (5.2.3)
  - o Fellestrådet opplever at mer bruk av direkte valg vil være bra for så vel den demokratiske utvikling som for interessen for selve valget.
  - o Går en inn for, eller blir det endelige resultat et direkte valg til kirkemøtet, bør man sløyfe begrensninger i antall perioder man kan sitte, slik at man får samme ordning som stortinget også på dette området.
- Konsekvenser av forslagene (5.4)

- Når man nå ser på valgordningene i kirken burde man samtidig sett nærmere på valg av kirkeråd (se kommentar over). Dette må kunne gjøres på en annen måte. Her følger noen forslag til endringer:
  - Fjern nominasjonskomiteens oppfordringer til hvilke kategori (yrkesgruppe / lek) som skal foreslås fra bispedømmerådene.
  - La bispedømmene fritt få foreslå kandidater
  - Fjern spesiell representasjon fra lek kirkelig ansatt (de går inn på linje med alle andre leke)
  - Ved opptelling får de 4 prester som har fått flest stemmer plass i rådet (for den saks skyld selv om 2 måtte komme fra samme bispedømme).
  - Til slutt får den av de leke som har fått flest stemmer fra hvert bispedømme plass i rådet. De som får nest mest stemmer blir vara.
  - Valget går i to omganger, først velges leder, dernest resten i en omgang.
- Konsekvens for funksjonstid:
  - Burde man på sikt vurdere om det var de gamle råd som tok initiativ (og muligens gjennomførte valgene) i stedet for at dette blir nye råds første oppgave (med den manglende oversikt slik gjerne har)?
- Tiltak for å stimulere ungdom: (6.8)
  - Vi er veldig for å stimulere ungdom til å stille til valg. Stimulere er tingen, ikke tvinge. Dagens regelverk: ”sørge for at listen inneholder kandidater under 30 år” er imidlertid god nok. En innstramning vil kunne føre til tvang, at kandidater som egentlig ikke vil, blir ført opp allikevel, for å få gyldige lister osv. Vi har selv erfart at mange i aktuell alder ikke vil, fordi de prioriterer familie m.m. det må vi respektere.
- Møtegodtgjørelse (6.9)
  - Vi er enige i at det må innføres frikjøpsmulighet for tunge verv.
  - Møtegodtgjørelse burde vært innført for lenge siden, på linje med andre offentlige verv / møter, herunder også for valgstyret.
- Utvelgelse av biskop (7.1)
  - Vi synes det burde åpnes for de forsøk som utvalget foreslår. Det virker også fornuftig at Kirkeråd, biskop og vedkommende bispedømmeråd får uttale seg *etter* den rådgivende avstemming.
- Utvelgelse av prost (7.2)
  - Avtalen i Stortinget ble meget god. På et punkt er vi imidlertid overrasket og svært skuffet, nemlig ved at det fortsatt i flere år skal være utnevnelser av proster via statsråd, og uten reel mulighet for bispedømmeråd til å ha innflytelse over hvem vi skal få som nye proster. Ved innføring av ny tjenesteordning for prester, proster og biskoper, der prostene nå får aktiv del i ledelse av prestene, og dermed i stor grad er de som skal videreføre bispedømmerådenes prioriteringer, er det ulogisk og vi vil mene galt, at ikke bispedømmerådet skal foreta ansettelse av proster! Bispedømmeråd må i alle fall få innstillende myndighet allerede nå ved prosteutvelgelser.
- Økonomiske konsekvenser (10)

- Vi vil understreke at det må være en forutsetning at de foreslåtte endringer følges opp med økonomiske bevilgninger, da det ikke finnes skjulte reserver, verken lokalt, regionalt eller på nasjonalt nivå.
- Vi vil spesielt peke på at det ved felles valgdag med annet off. valg, kan bli et behov for innkjøp av flere valgurner, da kirken mange steder har lånt kommunenes valgurner. Et eget beløp bør avsettes til dette formål.